

Додаток № 1 до наказу директора
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України
від 28.04.2021 № 37/од

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію освітнього процесу
в Центральному науково-дослідному інституті
Збройних Сил України

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням наукової ради Центрального
науково-дослідного інституту Збройних
Сил України
від 28.04.2021 р., протокол № 4

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
2. НОРМАТИВНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
3. ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ІНСТИТУТІ

- 3.1. Форми навчання
- 3.2. Форми організації освітнього процесу
- 3.3. Основні види навчальних занять
- 3.4. Практична підготовка
- 3.5. Самостійна робота
- 3.6. Контрольні заходи

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ІНСТИТУТІ

- 4.1. Організація та забезпечення освітньої діяльності
- 4.2. Організація атестації ад'юнктів інституту
- 4.3. Система забезпечення якості вищої військової освіти
- 4.4. Академічна доброчесність в інституті
- 4.5. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення ад'юнктів

5. МЕТОДИЧНА РОБОТА

6. ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ТА ЗВІТУВАННЯ НАУКОВИХ

ПРАЦІВНИКІВ

7. ПІДГОТОВКА ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНОГО СКЛАДУ ТА НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

8. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА

10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

11. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Додаток 1 ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ.

Додаток 2 ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ.

Додаток 3 ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ДОКУМЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ, ОБЛІКУ І ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ІНСТИТУТІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України (далі - Положення) розроблено відповідно до Конституції України, Законів України в галузі освіти, нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Положення про Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України (далі - Інститут), а також з урахуванням особливостей та досвіду освітньої діяльності у наукових установах і вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України.

Перелік основних керівних документів з питань організації освітнього процесу наведено у додатку 1.

1.2. У Положенні використані терміни і поняття, що застосовуються у нормативно-правових актах, які діють у системі вищої освіти, а також введені нові терміни відповідно до мети та завдань цього Положення (додаток 2).

1.3. Мовою освітнього процесу в Інституті є державна мова.

З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності та забезпечення спроможності до взаємодії у заходах міжнародного військового співробітництва Інститут має право приймати рішення про викладання однієї чи декількох дисциплін (модулів дисциплін) англійською мовою, забезпечивши при цьому знання здобувачами відповідної дисципліни державною мовою.

2. НОРМАТИВНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Освітній процес в Інституті - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково - методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Інститут здійснює підготовку докторів філософії за освітньо - науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність освітня складова якої забезпечується Національним університетом оборони України імені Івана Черняхівського.

Основні особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти України визначені наказом Міністра оборони України від 09.01.2020 року № 4 “Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти”.

2.2. Учасниками освітнього процесу в Інституті є:

ад'юнкти - здобувачі освітнього ступеня доктора філософії (далі - здобувачі), які навчаються в Інституті;

здобувачі освітнього ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою (для осіб, які професійно проводять наукову, науково-технічну діяльність за основним місцем військової служби (роботи) в Інституті;

наукові працівники, а саме провідні вчені, а також представники замовників на підготовку докторів філософії та керівний склад органів військового управління, які залучаються до освітнього процесу за відповідною освітньо-науковою програмою в якості викладачів (в основному для забезпечення здобування спеціальних компетентностей);

науково-педагогічні (наукові, педагогічні) працівники Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (далі - НУОУ) договорів залучаються до викладення елементів освітнього процесу за узгодженими з ними освітньо-науковими програмами Інституту.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу визначені Законом України “Про вищу освіту”, Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)”, наказами Міністра оборони України від 24.02.2017 року № 115 “Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих військових навчальних закладах (науково-дослідних установах) Міністерства

оборони України”.

Порядок комплектування посад наукових працівників, директора Інституту та його заступників, начальників науково-дослідних управлінь (центрів), науково-дослідних відділів та їхніх заступників визначається законом України “Про наукову і науково-технічну діяльність” та іншими нормативно-правовими актами.

Кваліфікаційні вимоги до кандидатів на вказані посади визначаються “Інструкцією з заміщення на конкурсній основі вакантних наукових посад у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та наукових установах Міністерства оборони України та Збройних Сил України, що належать до сфери управління Міністерства оборони України“, затвердженою наказом Міністерства оборони України від 26.06.2018 року № 292 та Положенням про Інститут.

Наукові працівники Інституту, які залучаються до освітнього процесу для підготовки докторів філософії за відповідними освітньо-науковими програмами в якості викладачів, призначаються з числа провідних вчених наказом директора Інституту і ця науково-педагогічна діяльність є для них позаштатним навантаженням за рахунок бюджету основних трудовитрат.

2.3. Основною метою освітнього процесу Інституту є забезпечення можливості здобуття здобувачами загальних та спеціальних компетентностей у військовій сфері, необхідних для професійної діяльності, та їх інтелектуального, морального, духовного, естетичного й фізичного розвитку.

Освітній процес в Інституті організовується з урахуванням наявних наукового потенціалу, навчально-методичної, матеріально-технічної бази із використанням можливостей сучасних інноваційних технологій.

2.4. Освітній процес в Інституті базується на таких принципах:

верховенство права;

рівного доступу для здобуття освітнього ступеня доктора філософії на конкурсних засадах кожного вступника до Інституту;

рівності умов для кожного здобувача освітнього ступеня доктора філософії щодо повної реалізації його здібностей, таланту, всебічного розвитку;

гуманізму, демократизму, пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей;

органічного зв'язку з національною та військовою історією держави, культурою, традиціями;

незалежності освітньої і наукової діяльності Інституту від політичних партій, громадських і релігійних організацій;

інтеграції наукових та освітніх підходів для розвитку діяльності Інституту;

взаємозв'язку з військовими та цивільними навчальними закладами та

науковими установами України та інших країн;

єдності і послідовності освітнього процесу;

постійного вдосконалення змісту навчання, орієнтації на новітні технології та методики навчання, максимального використання в освітньому процесі сучасних інформаційно-аналітичних систем;

студентоцентризму, який полягає у розробленні освітньо - наукових програм, які зосереджуються на результатах навчання, компетентностях, які враховують особливості пріоритетів здобувачів вищої освіти, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується з тривалістю освітньо-наукової програми.

Науковим працівникам надається можливість вносити зміни в робочі програми (у т.ч. з урахуванням бойового досвіду), обирати нові методи навчання для ефективного засвоєння знань (у т.ч. за досвідом країн НАТО), проводити заняття із застосуванням сучасних технологій.

Академічна свобода здобувачів досягається шляхом надання їм вільно обирати теми дисертаційних робіт, права на вибір певних компонентів освітньо-наукової програми, брати участь у формуванні індивідуального навчального та наукового плану тощо.

2.5. Основні завдання освітнього процесу в Інституті:

провадження освітньої діяльності, що забезпечує підготовку дослідників із необхідними компетентностями та здобуття ними ступеня доктора філософії за обраними спеціальностями;

забезпечення виконання державного замовлення на підготовку військових фахівців за ступенем доктора філософії та спеціальностями підготовки відповідно до ліцензованого обсягу;

підготовка фахівців вищої кваліфікації, які здатні визначати проблеми та обґрунтовувати рекомендації для їх вирішення у різних галузях воєнної науки; зміцнення наукового потенціалу в Інституті;

формування особистості шляхом військово-патріотичного і правового виховання в учасників освітнього процесу лідерських та моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, уміння вільно мислити і самоорганізовуватися в сучасних умовах;

забезпечення органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності, впровадження результатів наукових досліджень;

створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;

збереження та примноження наукових цінностей і досягнень суспільства; налагодження міжнародних зв'язків і провадження міжнародної діяльності в галузі безпеки та оборони держави, освіти, науки, військового

співробітництва щодо розвитку збройних сил;
підготовка та атестація наукових кадрів;
розвиток і вдосконалення навчальної матеріально-технічної бази Інституту;

участь у міжнародних наукових програмах;
видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції.

Організація та забезпечення освітньої діяльності Інституту здійснюються комплексним проведенням навчальної, методичної, наукової (науково-технічної), організаційної, виховної та іншої роботи науковими працівниками з метою виконання замовлення відповідно до прийнятих стандартів вищої військової освіти на підготовку військових фахівців зі ступенем сформованості у кожного з них необхідного рівня компетентності.

Навчальна робота є основною складовою освітньої діяльності в Інституті і включає в себе заходи з питань підготовки за фахом здобувачів, організації та науково-методичного забезпечення всіх видів навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, проведення оцінювання результатів навчання, виховання і розвитку здобувачів, їх атестування та управління якістю освіти.

Методична робота в Інституті є складовою частиною освітнього процесу, основними завданнями якої є:

науково-методичне забезпечення організації, проведення та управління якістю освітнього процесу;

підвищення методичної майстерності керівного складу, наукових працівників Інституту;

удосконалення методики, форм та технологій проведення всіх видів навчальних занять.

Наукова і науково-технічна діяльність є основним видом діяльності Інституту, що спрямована на розвиток воєнної науки, підвищення її ефективності, використання наукових досягнень у галузі дослідження проблем будівництва, розвитку, підготовки та застосування ЗС України, управління ними, їх логістичного забезпечення та підтримки.

Виховна робота в Інституті є невід'ємною частиною освітнього процесу і включає в себе організаційні, морально-психологічні, педагогічні, інформаційні, правові, культурно-просвітницькі та військово-соціальні заходи, які проводяться з метою формування в здобувачів морально-психологічних якостей, необхідних для військової служби, наукової та науково - технічної діяльності.

2.6. Рівні та ступені вищої освіти. Підготовка фахівців з вищою освітою в Інституті за відповідними освітньо-науковими програмами здійснюється на третьому (освітньо - науковому) рівні вищої освіти, який відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем зі спеціальності “Військове управління (за видами збройних сил)” з метою вирішення проблемних питань будівництва, розвитку, підготовки та застосування ЗС України, управління ними, їх логістичного забезпечення і підтримки та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Здобуття вищої освіти передбачає успішне виконання освітньо-наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти доктора філософії.

В Інституті здійснюється підготовка докторів наук за спеціальністю 253 “Військове управління (за видами збройних сил)”

2.7. Стандарти вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для третього рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності Інституту.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

обсяг кредитів Європейської кредитної трансферно -накопичувальної системи (далі - ЄКТС), необхідний для здобуття третього ступеня вищої освіти; перелік компетентностей здобувача;

нормативний зміст підготовки здобувача, сформульований у термінах результатів навчання;

форми атестації здобувача;

вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

2.8. Зміст навчання за кожною спеціальністю визначається освітньо-науковою програмою (далі - ОНП), формується відповідно до нормативних документів Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України і реалізується навчальним планом, робочим навчальним планом, програмами навчальних дисциплін, робочими програмами навчальних дисциплін, відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, навчальному і науково-методичному забезпеченні, дидактичних засобах, а також під час проведення навчальних занять та інших видів освітньої діяльності.

Зміст вищої військової освіти - це обумовлені метою і потребами держави, суспільства та Збройних Сил України вимоги до компетентностей, світогляду, громадських, професійних якостей докторів філософії, що формуються у ході освітнього процесу Інститутом відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

Зміст вищої військової освіти формується з урахуванням: пріоритетів національних інтересів і національної безпеки; змін, що відбуваються в економіці, політиці, соціальних відносинах і суспільній свідомості;

новітніх досягнень науки, техніки, технологій і культури, що забезпечують широкий науковий кругозір доктора філософії;

перспектив розвитку військової науки, розроблення ОВТ, способів його застосування та вплив на ведення збройної боротьби.

2.9. Освітньо-наукова програма - система освітніх компонентів на освітньо-науковому рівні вищої освіти у межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеню вищої освіти.

Освітні програми для підготовки докторів філософії розробляються за участю представників замовника на підготовку докторів філософії. Склад робочих груп з розроблення освітньо-наукової програми визначається в наказі директора Інституту (замовника) на підготовку докторів філософії.

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії Інституту має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття ад'юнктом таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

здобуття глибоких знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) ад'юнкт або здобувач проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять, управління науковими проектами,

реєстрації прав інтелектуальної власності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти.

Під час відпрацювання освітніх програм обов'язково враховуються вимоги статті 62 Закону України "Про вищу освіту" щодо обсягу вибіркового навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти не менш як 25 % від загального обсягу програми підготовки.

Здобуття вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної ОНП, що є підставою для присудження ступеня вищої освіти - доктор філософії.

Наукова складова ОНП передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Наукова складова ОНП оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи ад'юнкта і є невід'ємною частиною навчального плану ад'юнктури.

Обсяг ОНП підготовки доктора філософії складає до 60 кредитів ЄКТС.

2.10. Строки підготовки здобувачів вищої освіти в Інституті визначаються у освітніх програмах згідно Законом України "Про вищу освіту", Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)" та нормативно-правовими актами Міністерства оборони України.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в ад'юнктурі становить чотири роки.

Організація підготовки в ад'юнктурі передбачає такі складові:

- розробка індивідуального навчального плану, індивідуального плану наукової роботи, визначення теми дисертаційного дослідження, затвердження їх на засіданні наукової ради Інституту (не пізніше двох місяців після зарахування до ад'юнктури Інституту);

- видання наказу директора Інституту про прикріплення ад'юнкта за науково-дослідним управлінням та призначення наукового керівника (після затвердження теми на засіданні наукової ради Інституту);

- відвідування занять та складання поточної і підсумкової звітності з обов'язкових дисциплін для спеціальності та з дисциплін за вибором ад'юнкта (згідно з розкладом занять);

- заслуховування ад'юнкта на засіданні наукової ради Інституту та її

секцій щодо виконання ним індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи (не менше двох разів на рік);

- підготовка письмового висновку наукового керівника (атестація ад'юнкта, щорічно);

- підготовка дисертаційної роботи (щорічно, відповідно до індивідуального плану плану);

- визначення науковим керівником стану готовності дисертації до захисту (у строк, що визначений індивідуальним планом наукової роботи);

- публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді (не пізніше строку, що визначений індивідуальним планом наукової роботи).

2.11. Прийом на навчання для здобуття ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за ліцензованими спеціальностями здійснюється за конкурсом відповідно до Правил прийому до докторантури та ад'юнктури, які оприлюднюються на веб-сайті Інституту.

2.12. Навчальний план підготовки доктора філософії визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС (30 - 60 кредитів), послідовність вивчення навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Навчальний план ухвалюється науковою радою Інституту та затверджується директором Інституту.

Освітньо-наукова програма та навчальний план підготовки доктора філософії є основою для формування ад'юнктом (здобувачем) індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються науковою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до ад'юнктури.

Під час розроблення навчальних планів підготовки докторів філософії в Інституті дотримуються таких вимог:

- навчальний план розробляється на весь строк навчання ад'юнктів у Інституті за відповідною освітньо-науковою програмою, який поділяється на навчальні роки;

- обліковою одиницею вимірювання обсягу навчального навантаження ад'юнкта, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання, є кредит ЄКТС;

 - обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин;

 - резерв навчального часу - не менше ніж 2 тижні на рік навчання;

 - максимальний тижневий бюджет часу навчання ад'юнкта становить 54 академічні години, тривалість академічної години - 45 хвилин;

 - тижневе навантаження ад'юнктів на виконання навчального плану за

освітньо-науковою програмою становить 45 академічних годин, що дорівнює 1,5 кредиту ЄКТС, середнє тижневе аудиторне навантаження за рік навчання залежить від освітнього рівня підготовки докторів філософії та не може перевищувати 24 години. При цьому щотижневий час на самостійну роботу ад'юнкта складає не менше ніж 21 годину.

З метою розширення знань та поглибленого вивчення сучасних зразків озброєння, військової та електронно-обчислювальної техніки, наукової роботи ад'юнкта, проведення моделювання і виконання інших творчих завдань щотижня планується 9 годин за рахунок тижневого бюджету часу навчання ад'юнкта, з яких: до 6 годин для проведення всіх видів навчальних занять, з додатковим зарахуванням навчального навантаження науковим працівникам та не менше ніж 3 години на самостійну роботу.

Кількість заліків, як правило, повинна бути не більше чотирьох за рік навчання, кількість екзаменів, як правило, - не більше двох за рік навчання. Збільшення кількості підсумкових заходів може бути обумовлене логічною необхідністю забезпечення певного етапу навчання або допуску до науково - дослідної практики.

Основним розділом навчального плану є План навчального процесу, який визначає перелік та обсяг обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення навчальних дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального часу, форми поточного та підсумкового контролю.

План навчального процесу складається з навчальних дисциплін циклів загальної та професійної підготовки.

Сукупність обов'язкових навчальних дисциплін визначає нормативну складову навчального плану і забезпечує виконання вимог основної частини освітньої програми.

Під час формування (складання) плану навчального процесу підготовки докторів філософії враховуються переліки обов'язкових навчальних дисциплін, рекомендовані Міністерством освіти і науки України та Міністерством оборони України.

Цикл навчальних дисциплін загальної підготовки, як правило, складається з переліку навчальних дисциплін гуманітарної та наукової підготовки тощо.

Цикл навчальних дисциплін професійної підготовки, як правило, складається з переліку навчальних дисциплін професійно-спеціальної підготовки тощо.

Навчальні дисципліни даного циклу повинні забезпечити формування у випускників загальних і фахових (спеціальних) компетентностей, набуття та розвиток знань, умінь, комунікації, автономії та відповідальності, визначених стандартом вищої військової освіти за спеціальністю.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти визначається дисциплінами з числа вибіркового компонента освітньої програми. Навчальні дисципліни самостійного вибору здобувача вищої освіти повинні складати не менше 25 % від загального обсягу освітньої програми. Вибіркові навчальні дисципліни входять до циклу професійної підготовки навчального плану.

Навчальні дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти забезпечують виконання вимог вибіркової частини освітньої програми, встановлюються залежно від специфіки фахової підготовки, вводяться для реалізації освітніх і кваліфікаційних потреб здобувача вищої освіти, сприяють здійсненню поглибленої підготовки за спеціальністю, визначають характер майбутньої діяльності. Вибіркові навчальні дисципліни, як правило, поєднуються в блоки. Успішне опанування вибіркової частини навчального плану повинно забезпечити успішну кар'єрну траєкторію майбутнього доктора філософії, спираючись на набуті знання та отримані практичні навички військово-професійного спрямування, які відповідають вимогам замовника на підготовку докторів філософії, а також здатність до проведення наукових досліджень.

Вибіркові навчальні дисципліни (освітній компонент за каталогом) здобувач вищої освіти вибирає із навчального плану підготовки доктора філософії.

Вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін на поточний навчальний рік здійснюється на початку навчального року, на наступний навчальний рік проводиться по закінченню попереднього навчального року. Процедура вибору навчальних дисциплін організує науково-організаційний відділ Інституту.

Механізм реалізації права здобувачів вищої освіти на вибір компонентів освітньої програми здійснюється за допомогою формування індивідуальних навчальних планів.

Враховуючи гібридний характер військових конфліктів сучасності, швидку зміну способів застосування військ (сил), постійне вдосконалення військових стандартів підготовки військ (у т. ч. за стандартами НАТО) та системи підготовки офіцерських кадрів, поточний аналіз набутого бойового досвіду, перелік навчальних дисциплін вибіркової частини освітньої програми та їх змістовне наповнення можуть змінюватися за рішенням наукової ради Інституту, що забезпечує можливість оперативної корекції здобувачем своєї освітньої траєкторії в контексті майбутньої професійної діяльності.

Формування фахових (предметних, професійних, військово-професійних, спеціальних, військово-спеціальних тощо) компетентностей відбувається шляхом набуття під час навчання суми компетенції, які є комбінацією характеристик (що відносяться до знань та їх застосування, умінь, навичок і здібностей, цінностей і особистих якостей) і дозволяють забезпечити виконання

військово-професійних обов'язків на високому рівні. Важливим аспектом цього процесу є періодичне удосконалення відповідних навчальних планів і програм навчальних дисциплін з урахуванням формування військово-професійних, військово-спеціальних компетентностей, які є актуальними на сучасному етапі розвитку Збройних Сил України та обумовлені набутим бойовим досвідом та майбутньою інтеграцією в євроатлантичні системи колективної безпеки.

2.13. Робочий навчальний план складається для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік окремо за кожним роком підготовки за відповідною спеціальністю та містить графік-календар навчального процесу, назви навчальних дисциплін, розподіл навчального часу за всіма формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, індивідуальні завдання, форми контролю, види практик та форми атестації.

Робочий навчальний план розробляється науково-організаційним відділом, підписується начальником науково-організаційного відділу та затверджується директором Інституту.

2.14. Індивідуальний навчальний план ад'юнкта (здобувача) складається на підставі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки доктора філософії і включає всі обов'язкові навчальні дисципліни та навчальні дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти з обов'язковим урахуванням особливостей підготовки військового фахівця, а також індивідуальні завдання.

Індивідуальний навчальний план ад'юнкта погоджується з науковим керівником та затверджується науковою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до ад'юнктури.

Індивідуальний навчальний план ад'юнкта повинен містити перелік дисциплін за вибором ад'юнкта в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому ад'юнкти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та керівником відповідного наукового підрозділу Інституту.

Засвоєння ад'юнктами навчальних дисциплін відбувається на базі Інституту та Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (згідно угоди, в рамках реалізації права на академічну мобільність).

Ад'юнкт має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником, який затверджується науковою радою Інституту.

Усі ад'юнкти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати

аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом ад'юнкта та освітньо - науковою програмою підготовки доктора філософії Інституту.

Відповідальність за виконання індивідуального навчального плану ад'юнкта повністю покладається на здобувача вищої освіти. Невиконання індивідуального навчального плану з вини здобувача є підставою для відрахування його з ад'юнктури Інституту.

Контроль за реалізацією індивідуального навчального плану здійснюють керівник структурного підрозділу Інституту, до якого прикріплений ад'юнкт, та науковий керівник через науково-організаційний відділ.

2.15. Індивідуальний план наукової роботи ад'юнкта (здобувача) призначений для проведення ад'юнктом наукових досліджень, складається на підставі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки доктора філософії і включає зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом періоду підготовки в ад'юнктурі.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником та затверджується науковою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до ад'юнктури.

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи.

Контроль за реалізацією індивідуального плану наукової роботи здійснюють керівник структурного підрозділу Інституту, до якого прикріплений ад'юнкт та науковий керівник через науково-організаційний відділ.

2.16. Програма навчальної дисципліни визначає роль і місце навчальної дисципліни в підготовці докторів філософії, мету й головні завдання її вивчення, розкриває механізм реалізації мети, змістові модулі та інформаційний обсяг навчальної дисципліни, рівень сформованості вмінь, знань та компетенцій, перелік рекомендованих джерел інформації інших дидактичних та методичних матеріалів, критерії оцінювання знань, форми та засоби діагностики успішності навчання.

2.17. Робоча програма навчальної дисципліни складається на підставі програми навчальної дисципліни і робочого навчального плану та визначає порядок і послідовність засвоєння змісту навчання, розподіл його за організаційними формами вивчення дисципліни (навчальні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань, контрольні заходи), конкретизує інформаційно-методичне і матеріально-технічне забезпечення, критерії

оцінювання рівня її засвоєння, а також форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

Структурні складові робочої програми навчальної дисципліни: опис навчальної дисципліни, мета вивчення та завдання навчальної дисципліни, структура та зміст навчальної дисципліни, теми лекційних, групових, семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи навчання та контролю, розподіл балів, які отримують ад'юнкти, методичне забезпечення, рекомендована література (базова, допоміжна), інформаційні ресурси.

Розподіл навчального часу дисципліни за навчальним роком та видами занять у робочій програмі навчальної дисципліни вказується відповідно до програми навчальної дисципліни.

2.18. Силабус - це новий вид навчально-методичного документу, який створюється для здобувача освітньо-наукової програми і в якому йому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і здобувача під час опанування певного освітнього компонента (навчальної дисципліни, практики, атестації та ін.).

В силабусі представляються процедури навчання і оцінювання, політика навчального курсу (у т.ч. політика академічної доброчесності), зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною. Здобувач має зрозуміти, чого зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від “здобування знань” і “одержання практичних навичок” до компетентностей, що їх може засвоїти здобувач, вивчаючи цей курс.

Силабус, як правило, включає в себе мету та анотацію курсу, компетентності та результати навчання, перелік тем, політику курсу та систему оцінювання, інформаційне забезпечення та інше за рішенням профільного науково-дослідного підрозділу. Силабус, як правило, відпрацьовується в формі електронного документа та розміщується в системі дистанційного навчання Інституту поряд з робочою програмою навчальної дисципліни.

2.19. Порядок розробки нормативних документів підготовки докторів філософії.

Порядок розроблення освітньо-наукових програм, навчальних планів, робочих навчальних планів, програм навчальних дисциплін, робочих програм навчальних дисциплін визначено у “Методичних рекомендаціях з розроблення нормативних документів підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України”, що затверджені Першим

заступником Міністра оборони України від 16.04.2016 року.

2.20. Перелік основних документів з організації, обліку і планування освітнього процесу в Інституті, науково-дослідних управліннях та науково-дослідних відділах наведено в додатку 3.

3. ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ІНСТИТУТІ

3.1. Форми навчання в Інституті:

очна (денна);

підготовка здобувачів ступеня докторів філософії поза ад'юнктурою.

Ад'юнкти очної (денної) форми навчання та здобувачі зобов'язані відвідувати всі заняття згідно з розкладом занять і своєчасно виконувати навчальні завдання згідно з робочим навчальним планом та робочими програмами навчальних дисциплін.

Підготовка здобувачів ступеня докторів філософії з числа офіцерського складу в ад'юнктурі заочною (денною) формою є основною формою навчання в Інституті та становить 4 роки за державним замовленням за кошти загального фонду Державного бюджету.

Підготовка здобувачів ступеня докторів філософії поза ад'юнктурою проводиться у термін до 5 років для осіб (офіцерського складу, працівників ЗСУ), які професійно проводять наукову та науково-технічну діяльність за основним місцем військової служби (роботи).

3.2. Форми організації освітнього процесу в Інституті:

навчальні заняття;

самостійна робота;

практична підготовка;

контрольні заходи.

3.3. Основними видами навчальних занять в Інституті є: лекція, практичне, семінарське, групове заняття, лабораторне заняття, індивідуальне заняття, консультація. У освітньому процесі можуть встановлюватися інші види навчальних занять, що визначені в керівних документах.

Види навчальних занять визначаються програмами (робочими програмами) навчальних дисциплін. На кожне навчальне заняття (крім консультацій) науковим працівником (викладачем) розробляються план проведення заняття та методична розробка щодо проведення заняття.

Під час проведення різних видів навчальних занять можуть застосовуватися такі основні методи навчання:

словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо);

практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, науково-дослідна практика тощо);

наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);

активні та інтерактивні методи навчання (навчальна гра, аналіз проведених дій, тренінг, метод проєктів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);

самостійна робота ад'юнктів (здобувачів): розв'язання програмних або ситуаційних завдань щодо напрямку дисертаційних досліджень, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування, рецензування тощо);

науково-дослідна робота ад'юнктів (здобувачів): науково-пошуковий (реферат, есе, повідомлення тощо) та дослідницький (науково-дослідна робота, написання дисертації) методи.

Для оцінки результатів навчання доцільно застосовувати наступні методи: екзамен; комплексний екзамен; залік; стандартизовані тести; аналітичний звіт, реферат, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації ад'юнктів (здобувачів) та виступи на наукових заходах; завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах тощо; звіт про проведення науково-дослідної практики;

3.4. Практична підготовка ад'юнкта є необхідним компонентом професійної та військово-професійної підготовки здобувачів Інституту.

Основною формою практичної підготовки ад'юнктів Інституту є науково-дослідна (науково-організаційна) практика.

Тривалість практичної підготовки ад'юнктів визначається навчальними планами підготовки докторів філософії Інституту.

Практика організовується з метою надання ад'юнктам практичних навичок з організації та виконання наукових досліджень за спеціальністю і проводиться у структурних підрозділах Інституту, що забезпечують практичну підготовку, та у наукових (науково-дослідних) установах Збройних Сил України.

Програма практики складається начальником науково-дослідного підрозділу та затверджується заступником начальника Інституту з наукової роботи.

У ході науково-дослідної практики ад'юнкт бере участь у виконанні науково-дослідних робіт, розробленні методик проведення наукових досліджень та експериментів, оволодінні практичними навичками проведення

наукових досліджень та експериментів.

У ході науково-організаційної практики ад'юнкт бере участь у проведенні дослідження під час формування тематичної картки (заявки) на виконання науково-дослідної роботи та планування проведення науково-організаційного заходу (експертизи, проведення конференції, семінару); підготовці проекту плану організації досліджень на заході і підготовки; підготовці проекту звіту про результати ННТД; проведенні розрахунків обсягу затрат на виконання науково-дослідної роботи.

Для ад'юнктів, які зараховані до ад'юнктури Інституту з посад наукових співробітників і мають науковий стаж понад два роки, науково-дослідна практика за поданням науково-організаційного відділу рішенням директора Інституту може бути скорочена або зовсім не проводитися.

Для навчально-методичного керівництва та контролю за виконанням програми науково-дослідної практики ад'юнктів від Інституту призначаються керівники практики з числа наукових працівників.

3.5. Самостійна робота ад'юнктів є основним способом засвоєння навчального матеріалу. Вона здійснюється з метою відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу, закріплення та поглиблення знань, набуття реальних умінь та навичок; виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін, розрахунково-графічні роботи, реферати тощо), дисертацій; підготовки до майбутніх занять та контрольних заходів; формування у ад'юнктів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу ад'юнкта, регламентується навчальним (робочим навчальним) планом.

Зміст самостійної роботи ад'юнкта над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою програмою навчальної дисципліни, навчально-методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота ад'юнкта забезпечується інформаційно-методичними засобами (підручники, посібники, інша професійна навчальна та наукова література) та матеріально-технічними засобами.

Навчально-методичні матеріали для самостійної роботи ад'юнкта повинні передбачати можливість проведення самоконтролю.

Самостійна робота ад'юнкта з вивчення навчального матеріалу з конкретної дисципліни має проводитися в комп'ютерних класах, науково - дослідних лабораторіях, бібліотеках.

3.6. Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в освітньому процесі. В Інституті використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, модульний (рубіжний), підсумковий.

Основними принципами контролю є відкритість та колегіальність,

повнота, об'єктивність та неупередженість оцінювання досягнень ад'юнктів.

Об'єктивність викладачів забезпечується: рівними умовами для всіх ад'юнктів (тривалість контрольного заходу, його зміст та кількість завдань, механізм підрахунку результатів тощо) та відкритістю інформації про ці умови, єдиними критеріями оцінки, оприлюдненням розкладів здачі контрольних заходів, можливістю застосування комп'ютерного тестування знань.

Методи оцінювання, що доцільні для використання, наведені у п. 3.3.

Зрозумілість здобувачу системи контрольних заходів в межах певної програми навчальної дисципліни для досягнення визначених результатів навчання визначається силабусом з навчальної дисципліни.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки ад'юнктів з навчальних дисциплін, які забезпечують вивчення цієї навчальної дисципліни.

Вхідний контроль проводиться на одному з перших занять за завданнями, які відповідають навчальному матеріалу попередніх навчальних дисциплін. Результати контролю аналізуються на нарадах. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги ад'юнктам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться викладачами на всіх видах навчальних занять. Основна мета поточного контролю - забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та ад'юнктами у процесі навчання, перевірка готовності ад'юнктів до виконання наступних навчальних завдань, а також забезпечення управління їх навчальною мотивацією. Інформація, одержана під час поточного контролю, використовується для коригування методів і способів навчання, а також для самостійної роботи ад'юнктів.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки) під час проведення навчальних занять, виступів ад'юнктів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань під час його проведення визначаються викладачами. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення диференційованого заліку (модульного контролю), враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни і в доступній формі відображаються в силабусі.

Самоконтроль призначений для самооцінки ад'юнктами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни (теми, змістового модуля). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках з лабораторних робіт передбачаються питання для самоконтролю. Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки (тестами), які є

складовими частинами електронних підручників та автоматизованих (дистанційних) навчальних курсів та рекомендовані в силабусі.

Модульний (рубіжний) контроль - це контроль знань, вмінь, навичок ад'юнктів після вивчення логічно завершеної частини (змістового модуля) програми навчальної дисципліни. Модульний контроль може проводитися у формі усного опитування, контрольної роботи, тестування тощо.

Результати модульного (рубіжного) контролю є додатковою інформацією під час проведення заліку і враховуються викладачем при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання ад'юнктів на проміжних або заключному етапах їх навчання і проводиться відповідно до навчального плану. Підсумковий контроль складається із контролю за рік навчання та атестації ад'юнктів.

Контроль за рік навчання проводиться відповідно до навчального плану у вигляді диференційованого заліку або екзамену в строк, встановлений графіком-календарем освітнього процесу Інституту на навчальний рік або розкладом навчальних занять та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю за рік (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та рішенням науково-організаційного відділу.

Диференційований залік - це контроль знань ад'юнктів після вивчення навчального матеріалу в обсязі, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни на підставі результатів поточного (модульного) контролю. Форма проведення диференційованого заліку (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та рішенням науково-організаційного відділу.

Для підготовки до диференційованого заліку у вигляді окремого контрольного заходу, за необхідності, надається один навчальний день за рахунок обсягу часу, який відведено на вивчення відповідної навчальної дисципліни під час самостійної роботи.

Екзамен - це вид підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані ад'юнктами знання, уміння та ступінь їх комунікації, автономії та відповідальності, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програм навчальних дисциплін.

Екзамен є завершальним етапом вивчення навчальної дисципліни.

Екзамени складаються ад'юнктами за розкладом, який розробляється науково-організаційним відділом Інституту, підписується начальником науково-організаційного відділу, погоджується заступником начальника

Інституту з наукової роботи, затверджується директором Інституту і доводиться до відома викладачів і ад'юнктів не пізніше ніж за 14 календарних днів до екзамену. У розкладі екзаменів передбачається виділення для підготовки до кожного екзамену не більше трьох календарних днів.

Перед кожним екзаменом обов'язково проводиться консультація.

Екзамен приймається лектором, який читав лекції з навчальної дисципліни. На допомогу основному екзаменатору можуть призначатися інші викладачі, які проводили інші види занять з навчальної дисципліни, за якою проводиться екзамен.

Критерії оцінювання знань ад'юнкта (здобувача) на екзамені визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і повинні враховувати насамперед їх повноту і правильність, а також здатність ад'юнкта узагальнювати отримані знання; застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; аналізувати і оцінювати факти, події, інтерпретувати схеми, графіки, діаграми, результати наукових досліджень; викладати матеріал чітко, логічно, послідовно.

Форма проведення екзамену визначається науково-організаційним відділом. Зміст екзаменаційних білетів, перелік матеріалів, користування якими дозволяється ад'юнктам під час екзамену (програми, довідники, карти, таблиці, макети та інші посібники), обговорюються на засіданні науково-організаційного підрозділу з залученням лекторів і затверджуються начальником науково-організаційного відділу не пізніше ніж за 14 календарних днів до початку складання екзаменів. Названі матеріали - дійсні протягом навчального року, вони є складовою навчально-методичної документації з дисципліни і зберігаються в науково-організаційному відділі.

Оцінювання результатів підсумкового контролю навчальних досягнень ад'юнктів здійснюється за 100-бальною шкалою, за шкалою ЄКТС та національною шкалою. Сума балів за всі види навчальної діяльності:

90 - 100 балів відповідають оцінці за шкалою ЄКТС - "А", за національною шкалою - "відмінно";

80 - 89 балів - "В" - "дуже добре";

65 - 79 балів - "С" - "добре";

55 - 64 бали - "О" - "задовільно";

50 - 54 бали - "Е" - "задовільно";

35 - 49 балів - "ТХ" - "незадовільно" з можливістю повторного складання;

1 - 34 бали - "Т" - "незадовільно" з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.

Оцінки підсумкового контролю оголошуються ад'юнкту (здобувачу) безпосередньо після його відповіді. Оцінки (позитивні та негативні) одразу після оголошення заносяться у відомість обліку успішності.

Відомості обліку успішності ад'юнктів ведуться та зберігаються у

науково-організаційному відділі Інституту.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ІНСТИТУТІ

4.1. Організація та забезпечення освітньої діяльності в Інституті на підставі угоди здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського

4.2. Організація атестації ад'юнктів Інституту.

Атестація ад'юнктів проводиться після закінчення теоретичного та практичного навчання за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії.

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійнодіючою або разовою (акредитованими Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти) спеціалізованою вченою радою Інституту в результаті успішного виконання ад'юнктом відповідної освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії та на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Стан готовності дисертації ад'юнкта до захисту визначається науковим керівником.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання ад'юнктом його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

До атестації допускаються ад'юнкти, які в повному обсязі успішно виконали освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії за конкретною спеціальністю.

Метою атестації ад'юнкта, який закінчує підготовку, є визначення фактичної відповідності якості його підготовки вимогам до докторів філософії з вищою військовою освітою згідно з вимогами стандарту вищої освіти за спеціальністю.

Основними принципами атестації є відкритість та колегіальність, повнота, об'єктивність та неупередженість оцінювання досягнень ад'юнктів, а також дотримання принципів академічної доброчесності.

До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація, в якій виявлено

академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а наукова установа позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а заклад вищої освіти (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється встановленим порядком та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

Атестація ад'юнктів є показником діяльності Інституту з виконання державного замовлення на підготовку докторів філософії для Збройних Сил України.

Документом, що засвідчує закінчення підготовки здобувачів, є диплом державного зразка, який засвідчує успішне виконання відповідної акредитованої освітньо-наукової програми та атестацію на підставі публічного захисту наукових досягнень у спеціалізованій вченій раді Інституту.

Після затвердження рішення спеціалізованої вченої ради Інституту про присудження наукового ступеня доктора філософії за відповідною спеціальністю Міністерством освіти та науки України здобувачу присуджується науковий ступінь доктора філософії за відповідною спеціальністю та видається відповідний диплом на підставі рішення атестаційної колегії Міністерства освіти та науки України.

У дипломі доктора філософії зазначається інформація про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань, спеціальність, з якої здобуто відповідний ступінь, назва наукової установи, в якій здійснювалася підготовка, та назва закладу наукової установи, у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено наукові досягнення.

Невід'ємною частиною диплома доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

4.3. Система забезпечення якості вищої освіти.

Система забезпечення якості вищої військової освіти складається із:

системи забезпечення Інститутом якості освітньої діяльності і вищої військової освіти (система внутрішнього забезпечення якості);

системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності Інституту і вищої освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Інституту за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Якість вищої освіти - це рівень здобутих ад'юнктом знань, умінь, комунікацій, автономії та відповідальності, що підтверджує його компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності - це рівень організації освітнього процесу в Інституті, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття ад'юнктами якісної вищої освіти та сприяє засвоєнню нових знань.

Компетентність - це результат навчання на певному рівні вищої освіти військового фахівця, інтегральний показник якості його підготовки, що характеризується ступенем здатності (готовності) до застосування сформованих знань, умінь, навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, постійного самовдосконалення при виконанні ним службових функцій у звичайних та екстремальних умовах на посаді за призначенням.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Інституту функціонує згідно "Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України" і передбачає здійснення таких процедур і заходів:

визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої військової освіти;

здійснення моніторингу та періодичний перегляд освітніх програм;

щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, наукових працівників Інституту та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань у спосіб, що прийнятий у Інституті;

забезпечення підвищення кваліфікації наукових працівників;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи ад'юнктів, за відповідною освітньо-науковою програмою;

забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного

управління освітнім процесом;

забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації з урахуванням вимог щодо захисту інформації з обмеженим доступом;

забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових роботах працівників Інституту і здобувачів вищої освіти.

Відповідальними за функціонування системи є:

на рівні Інституту - начальник Інституту, заступники начальника Інституту за напрямками діяльності, науково-організаційний відділ;

на рівні науково-дослідного управління - начальник науково-дослідного управління;

на рівні науково-дослідного відділу - начальник науково-дослідного відділу.

Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукових програм передбачає виконання наступних процедур:

моніторинг замовником та Інститутом інформаційно-аналітичних матеріалів з бойового досвіду, міжнародних стандартів, матеріалів науково-практичних конференцій, тощо, аналіз актуальності і відповідності змісту, результатів навчання освітньо-наукової програми вимогам держави та замовника;

прийняття рішення замовником або ініціація Інститутом пропозиції щодо створення освітньо-наукової програми або внесення змін;

створення спільно з замовником на підготовку фахівців робочих груп для розробки освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії за відповідною спеціальністю;

формулювання цілей і завдань освітньо-наукових програм або змін до них;

формулювання критеріїв, за якими відбуватиметься перегляд навчальних планів у результаті як зворотного зв'язку із викладачами, ад'юнктами (здобувачами) і замовниками, так і внаслідок прогнозування розвитку воєнної науки і суспільства в цілому, аналізу набутого бойового досвіду;

розробка навчального плану або змін до нього;

формулювання вимог до результатів навчання або змін до них; розробка програм навчальних дисциплін або змін до них.

Основні питання забезпечення якості вищої освіти в Інституті регламентуються "Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України".

4.4 Академічна доброчесність в Інституті

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Дотримання принципів академічної доброчесності є невід'ємною складовою забезпечення якості освітнього процесу та впевненості і довіри до результатів навчання та наукових досягнень. Всебічне сприяння підвищенню академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу позитивно впливає на престиж закладу освіти та його кадрового складу, підвищує рейтинг в системі вищої освіти України, роблячи його більш привабливим для потенційних здобувачів вищої освіти, в тому числі іноземців.

Порушеннями академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності наукові працівники наукових установ можуть бути притягнені до академічної відповідальності, види якої визначаються відповідним Положенням та іншими нормативними документами.

Контроль за дотриманням академічної доброчесності в Інституті передбачає такі процедури:

а) для наукових працівників:

оцінювання рівня посилань на джерела інформації у разі використання розробок, ідей, тверджень, відомостей;

оцінювання дотримання норм законодавства про авторське і суміжні права;

оцінювання рівня достовірності інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну (науково-педагогічну, наукову) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; контроль за процесом об'єктивного оцінювання результатів навчання;

б) для ад'юнктів - здобувачів наукового ступеня доктора філософії:

оцінювання рівня виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

оцінювання рівня посилань на джерела інформації у разі використання розробок, ідей, тверджень, відомостей;

оцінювання дотримання норм законодавства про авторське і суміжні права;

оцінювання рівня достовірності інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, посилань на використані дослідження, методики та джерела інформації.

Запобігання академічного плагіату передбачає:

розробку, видання та розповсюдження методичних матеріалів із

визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових та науково-методичних працях матеріали;

ознайомлення наукових працівників Інституту, здобувачів з документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат;

проведення зі здобувачами занять із вивченням вимог до написання дисертацій з акцентуванням на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникання плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань на першому році навчання підготовки доктора філософії;

розміщення на веб-сайтах періодичних видань Інституту викладу етичних норм публікації та рецензування статей.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в Інституті визначені у “Положенні про протидію академічному плагіату в Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України”.

За порушення академічної доброчесності наукові працівники можуть бути притягнені до академічної відповідальності згідно з “Положенням про протидію академічному плагіату в ЦНДІ ЗС України”.

Контроль дотримання академічної доброчесності на етапі написання дисертаційних робіт проводиться під час:

обговорення робочих матеріалів дисертаційних робіт на засіданнях науково-дослідних підрозділів;

щорічної атестації ад’юнктів та осіб, які здобувають ступінь доктора філософії поза ад’юнктурою, науковими керівниками про здатність здобувача успішно продовжувати підготовку.

У рішеннях науково-дослідних підрозділів за результатами засідань та висновках наукових керівників обов’язково робиться відмітка про відсутність або наявність ознак академічного плагіату у матеріалах дисертаційних робіт

4.5. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення ад’юнктів.

Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення ад’юнктів визначається нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України.

Здобувач може бути відрахований з Інституту:

у зв’язку з завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;

за станом здоров’я на основі висновку військово-лікарської комісії; у зв’язку зі скороченням штатів або організаційними заходами, в разі неможливості використання на військовій службі;

у зв’язку з переведенням до іншого навчального закладу;

за невиконання навчального плану;
за порушення строків виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством;
за непоновлення після завершення академічної відпустки;
за грубі порушення Положення про Інститут, систематичні порушення затвердженого розпорядку дня, невиконання рішень або ухвал наукової ради Інституту, розпоряджень та наказів директора Інституту та його заступників;
через сімейні обставини та інші важливі причини, перелік яких визначений Кабінетом Міністрів України;
у зв'язку зі звільненням чи розірванням контракту з інших причин, передбачених законодавством;
у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили.
Ад'юнкти відраховуються рішенням Міністра оборони України за поданням директора Інституту.

Здобувач, відрахований з Інституту до завершення навчання за освітньо - науковою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки встановлюється Міністерством освіти і науки України.

Здобувачі можуть переривати навчання (з наданням академічної відпустки) у зв'язку із обставинами, які унеможливають виконання індивідуального плану роботи:

за станом здоров'я;
перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
сімейними обставинами.

Термін навчання в ад'юнктурі може продовжуватися на період хвороби особи, яка навчається в ад'юнктурі, відповідно до вимог чинного законодавства України. Рішення про це приймає Міністр оборони України за поданням директора Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України за клопотанням начальника Інституту, на підставі рішення наукової ради, висновку військово-лікарської комісії або іншого документа, який визначає необхідність переривання підготовки в ад'юнктурі. Загальний термін переривання у навчанні у зв'язку з хворобою не може перевищувати один рік.

Здобувачам, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому навчальному закладі (науковій установі) на території України гарантується збереження місця навчання та виплата грошового забезпечення відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не

відраховуються зі складу здобувачів вищої освіти.

Для оформлення академічної відпустки ад'юнкт не пізніше ніж за п'ятнадцять днів до початку бажаного терміну переривання подає за підпорядкованістю на ім'я директора Інституту рапорт, погоджений з науковим керівником, начальником науково-організаційного відділу, заступником начальника Інституту з наукової роботи. До рапорту повинні додаватися документи, які підтверджують обґрунтованість причини переривання (офіційне запрошення на стажування, підтвердження отримання гранту, довідка ВЛК, свідоцтво про народження дитини тощо).

Переривання та продовження навчання в ад'юнктурі оформляється відповідним наказом. Період переривання не включається до терміну навчання в ад'юнктурі. Грошове забезпечення на період переривання навчання не сплачується.

У випадку, якщо ад'юнкт після закінчення терміну академічної відпустки не поновив свій статус, то він/вона підлягає відрахуванню з останнього дня переривання навчання в ад'юнктурі, зазначеного у наказі директора Інституту.

У разі закінчення строку дії сертифіката про акредитацію освітньо-наукової програми та неотримання Інститутом нового сертифіката про акредитацію підготовки докторів філософії, здобувачі мають право на переведення до іншої наукової установи чи військового закладу вищої освіти, в якому відповідна освітньо-наукова програма акредитована, для завершення навчання у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

5. МЕТОДИЧНА РОБОТА

5.1. Основні завдання методичної роботи:

науково-методичне забезпечення організації, проведення та управління якістю освітньої діяльності;

підвищення методичної майстерності керівного складу, наукових працівників Інституту;

удосконалення методики, форм та технологій проведення всіх видів навчальних занять тощо.

5.2. Науково-методичне забезпечення освітньої діяльності здійснюється Інститутом на підставі нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України з урахуванням науково-педагогічних досягнень у галузі вищої освіти та підготовки докторів філософії.

Науково-методичне забезпечення освітньої діяльності включає створення стандартів вищої військової освіти, підручників, навчальних та навчально-методичних посібників, обґрунтування навчально-методичної та організаційно-планувальної документації.

Методичні розробки для проведення навчальних занять розробляються викладачами - науковими працівниками профільних науково-дослідних підрозділів, обговорюються на засіданні секцій наукової ради і затверджуються заступником начальника Інституту з наукової роботи.

5.3. Основними формами і напрямками методичної роботи в Інституті є:

- проведення навчально-методичних (методичних) зборів (до 5 діб), нарад, науково-методичних конференцій та семінарів;
- засідання наукової ради Інституту, секцій наукової ради науково-дослідних управлінь (центрів) з розгляду питань методики навчання та виховання ад'юнктів;
- інструкторсько-методичні, показові, відкриті або пробні заняття; лекції, доповіді, повідомлення з питань методики навчання, загальної та військової педагогіки і психології;
- розробка і вдосконалення навчально-методичних матеріалів, тестів тощо, вдосконалення матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності;
- проведення методичних експериментів і втілення їх результатів в наукову чи освітню діяльність, вивчення та реалізація в освітній діяльності вимог керівних документів, передового педагогічного й наукового досвіду та досвіду застосування та бойової підготовки військ (сил);
- розробка пропозицій щодо вдосконалення освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії, вимог до системи забезпечення якості вищої освіти (у разі їх наявності), навчальних (робочих навчальних) планів, програм (робочих програм) навчальних дисциплін;
- розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо планування роботи наукових працівників - викладачів та ад'юнктів; проведення контролю навчальних занять.

5.4. Наукова рада Інституту є колегіальним дорадчим органом директора Інституту.

Наукова рада Інституту створюється з метою визначення, узгодження і вироблення перспективних напрямів ННТД, підвищення ефективності та якості наукових досліджень в Інституті, визначає кандидатів щодо нагородження державними нагородами за досягнення в галузі науки і техніки, почесними званнями, присвоєння вчених звань, підвищення якості публікацій у фахових виданнях України тощо та діє на підставі положення про неї. Наукова рада приймає рішення про відкриття докторантури.

5.5. Секція Наукової ради науково-дослідного управління (центру) є колективним дорадчим органом науково-дослідного управління (центру) і створюється з метою надання допомоги начальнику науково - дослідного

управління (центру) щодо пріоритетних наукових напрямків діяльності Інституту, системної роботи зі створення та вдосконалення стандартів вищої військової освіти за спеціальностями підготовки, координації методичної роботи науково-дослідних управлінь (центрів), вирішення питань організації освітньої діяльності, її якісного навчально-методичного забезпечення, спрямованих на підвищення ефективності та якості вищої освіти, удосконалення освітньої діяльності з урахуванням сучасної педагогічної науки, провідного вітчизняного та світового досвіду, міжнародних стандартів, інноваційних технологій навчання, бойового досвіду застосування військ (сил) в сучасних умовах. Вона сприяє підвищенню фахової та професійної майстерності наукових працівників.

5.6. Контроль навчальних занять проводиться директором Інституту та його заступниками, начальниками науково-дослідних управлінь (відділів), начальником науково-організаційного відділу з метою визначення наукового і методичного рівнів проведення навчального заняття, ступеня досягнення навчальної і виховної мети, рівня підготовки особи, яка проводить заняття, підвищення якості навчання ад'юнктів, виявлення позитивного досвіду та недоліків у навчанні, надання допомоги у покращенні освітнього процесу.

Контроль навчальних занять може бути плановим і позаплановим. За результатами контролю навчальних занять проводиться їх аналіз з науковими працівниками - викладачами особисто. Висновки, зауваження та рекомендації щодо вдосконалення змісту і методики проведення навчального заняття відображаються в журналі контролю навчальних занять і доводяться до відома кожного наукового працівника - викладача, що перевірявся, та начальника науково-дослідного управління. Контроль навчальних занять повинен охоплювати усіх наукових працівників, які проводять навчальні заняття з ад'юнктами. При цьому робота кожного наукового працівника з проведення навчальних занять перевіряється не менше одного разу за навчальний рік.

5.7. Організація методичної роботи в Інституті покладається на науково-організаційний відділ Інституту

6. ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ТА ЗВІТУВАННЯ НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ.

6.1. Організація роботи наукових працівників здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, розпорядку дня, правил внутрішнього трудового розпорядку дня.

Основним документом планування та обліку роботи наукових працівників є Індивідуальний план роботи за штатною науковою посадою. В

Індивідуальному плані серед всіх основних видів діяльності, що плануються на поточний рік, додаються заходи з освітянської діяльності згідно з навчальними планами, до яких він долучається як викладач призначених дисциплін згідно робочого навчального плану та за якими він звітує із заповненням відповідної графи.

Основними видами діяльності є навчальна, методична, наукова та організаційна.

Індивідуальні плани наукових працівників затверджуються прямими начальниками відповідних науково-дослідних підрозділів після погодження освітньої складової з науково-організаційним відділом.

6.2. Щорічно при переукладанні (продовженні) трудового договору (контракту) проводиться звітування наукових працівників.

7. ПІДГОТОВКА ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНОГО СКЛАДУ ТА НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ.

7.1. Підготовка та підвищення кваліфікації керівного складу та наукових працівників здійснюються відповідно до вимог чинного законодавства та Положення про підвищення кваліфікації наукових працівників Інституту.

Метою підвищення кваліфікації наукових працівників є цілеспрямоване безперервне вдосконалення професійних компетентностей, наукової та педагогічної майстерності, необхідних для виконання завдань, які сприяють підвищенню якості управлінської, наукової, освітньої, методичної та інноваційної діяльності Інституту.

Наукові працівники Інституту підвищують кваліфікацію, як правило, у закладах вищої освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації, провадять наукову та/або освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, а також в Інституті. Окрім цього підвищення кваліфікації може проходити в інших суб'єктах наукової (науково-технічної) та/або освітньої діяльності, юридичних та фізичних (як виняток) осіб, а також у органах військового управління.

Підвищення кваліфікації в Україні та за її межами здійснюється на підставі відповідного розділу Плану наукової та науково-технічної діяльності інституту, а також планових та позапланових заходів міжнародного співробітництва Міністерства оборони України.

Підвищення кваліфікації наукових працівників здійснюється за такими видами:

навчання з метою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у наукових семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо;

стажування;

здобуття третього (освітньо-наукового) рівня або наукового рівня вищої

освіти за профілем діяльності наукового працівника.

Окремі види діяльності наукових працівників (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, подання наукових робіт на здобуття премій або стипендій, тощо) можуть бути визнані як підвищення кваліфікації.

7.2. Формами підвищення кваліфікації є:

інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
інформальна, у тому числі на робочих місцях, у наукових підрозділах,

тощо;

неформальна, поза робочими місцями в позаурочний час .

Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

7.3. Управління підвищенням кваліфікації наукових працівників, які залучені до освітньої діяльності, покладено на заступника начальника Інституту з наукової роботи, організація та контроль - на науково-організаційний відділ Інституту.

Підвищення кваліфікації досвідчених наукових працівників - викладачів здійснюється, як правило, безпосередньо в Інституті, при цьому вказані заходи включаються в індивідуальні плани їхньої діяльності з виділенням бюджету трудовитрат.

8. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

8.1 Для осіб з особливими потребами в Інституті створюються відповідні умови:

а) для військовослужбовців – забезпечення соціального захисту відповідно до Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” (в частині забезпечення в повному обсязі гарантій матеріального, грошового та інших видів забезпечення);

б) для працівників – забезпечення соціального захисту згідно колективного договору, укладеного між командуванням та трудовим колективом;

в) керівництвом Інституту виконуються заходи щодо:

забезпечення можливості роботи за неповними робочими днями (для працівників шляхом укладання контракту на півставки, на чверть ставки, у тому числі за сумісництвом);

надання дозволу на зміну графіку роботи (відхилення за відповідними рапортами чи заявами від затвердженого розпорядку дня);

уточнення (зміна за потребою) графіку відпусток;
надання академічної відпустки у випадках, передбачених законодавством;

сприяння в проведенні реабілітації (у тому числі для військовослужбовців – шляхом надання направлень у військові лікувальні заклади та здійснення санаторно-курортного забезпечення);

виплати грошової премії у разі дострокового завершення навчання та захисту дисертації (достроковий випуск з ад'юнктури з призначенням на посаду).

8.2. Порядок доступу до Інституту осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, запрошених для участі в освітньому чи науковому процесі

Особи з інвалідністю, інші маломобільні групи населення перед прибуттям до Інституту отримують можливість доступу до Інституту на основі запрошень співробітниками Інституту для участі в освітньому чи науковому процесі або після позитивного розгляду їхніх повідомлень (виконаних будь-яким прийнятним способом – по телефону, поштою, електронною поштою) на адресу керівництва про наміри відвідування Інституту.

За рішенням директора Інституту, або його заступників керівником структурного підрозділу визначається відповідальна особа за супровід (надання допомоги) особам з обмеженими фізичними можливостями, похилого віку, які потребують допомоги.

Супровід надається у робочі дні згідно розпорядку дня Інституту.

Особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення для надання супроводу на територію Інституту, можуть зв'язатися з черговим інституту, за телефоном 044-520-19-44 :

Черговий Інституту у разі одержання інформації про прибуття на територію осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення зобов'язаний :

якщо особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення прибули за довідкою, консультацією тощо – виявити мету візиту та повідомити про це керівника підрозділу, який володіє необхідною інформацією. Забезпечити прибуття працівника підрозділу, який володіє необхідною інформацією та може проконсультувати осіб з інвалідністю та іншу маломобільну групу населення;

якщо особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення мають намір відвідати Інститут, супроводжувати його, до визначеного підрозділу (за необхідності залучити для надання допомоги під час пересування помічника чергового Інституту);

після закінчення відвідування або прийому відповідальна особа супроводжує осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення за межі території Інституту.

Особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення мають право отримати супровід своєчасно, якісно та з дотриманням усіх вимог безпеки.

Особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення зобов'язані дотримуватись загальноприйнятих правил поведінки та етикету під час супроводу і вимог супроводжуючого щодо безпеки, при переміщенні по навчальним приміщенням Інституту.

У ході проведення навчальних занять викладачі Інституту мають враховувати наявність осіб, що потребують супроводу, і забезпечити комфортність їх перебування.

Особи, які потребують супроводу й допомоги, мають право звернутися до посадових осіб Інституту із зауваженнями, побажаннями й рекомендаціями в разі недотримання даного Порядку супроводу.

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА.

9.1. Матеріально-технічна база Інституту - це комплекс наукових, навчальних, матеріальних і технічних засобів, будівель, споруд, обладнання, іншого майна, призначених для забезпечення підготовки ад'юнктів відповідно до освітньо-наукових програм, навчальних планів, сучасних технологій та методик навчання, а також для виконання наукових досліджень і підготовки наукових кадрів.

9.2. Основними елементами матеріально-технічної бази Інституту є: аудиторії, спеціалізовані класи, кабінети, бібліотеки, читальні зали, інші навчально-допоміжні приміщення;

науково-лабораторна база (електронно-обчислювальна техніка, технічні засоби навчання і контролю, наочне приладдя);

інші матеріальні та технічні засоби, будівлі, споруди, майнові комплекси, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно Інституту.

Інститут, за потребою, може використовувати об'єкти матеріально - технічної бази Національного університету оборони України, на забезпеченні якого Інститут знаходиться за основними службами забезпечення.

9.3. Інститут забезпечується:

електронно-обчислювальною технікою, обладнанням;

підручниками та навчальними посібниками, науковою та науково - методичною літературою, у тому числі шляхом її замовлення в національних бібліотечних фондах ;

державними стандартами, інструкціями, технічною та експлуатаційною документацією з нових зразків озброєння і військової техніки, за потребою,

шляхом замовлення до відповідних органів.

9.4 Кількість та площа аудиторій, спеціалізованих класів, кабінетів, лабораторій, службових, навчально-допоміжних та інших приміщень розраховується відповідно до встановлених нормами розквартирування військових частин, установ та норм забезпечення зразками озброєння і військової техніки відповідно до штатів, табелів і норм постачання. При цьому організація освітньо-наукового процесу підготовки здобувачів здійснюється науково-організаційним відділом з урахуванням Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

9.5. Для планування розвитку та вдосконалення матеріально-технічної бази Інституту начальником служби матеріально-технічного забезпечення спільно з помічником начальника інституту з фінансово-економічної роботи – начальником фінансово-економічної служби Інституту розробляються:

на короткострокову перспективу (один рік) - план закупівель для підтримання та вдосконалення матеріально-технічної бази Інституту. План розробляється з урахуванням пропозицій науково-дослідних підрозділів щодо покращення матеріально-технічної бази.

Плани підписуються головою тендерного комітету Інституту, погоджуються з керівниками відповідних органів та служб, що здійснюють постачання озброєння, військової техніки, інших матеріально-технічних засобів.

Витрати коштів на придбання майна і його використання, капітальне будівництво та ремонт приміщень, поліпшення матеріально-технічного, навчально-лабораторного, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу тощо в межах діяльності Інституту здійснюються за рахунок асигнувань з відповідних статей кошторису Міністерства оборони України.

10. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.

Інститут має право здійснювати міжнародне співробітництво в порядку, встановленому чинним законодавством України.

Основними напрямками інтернаціоналізації Інституту є:

участь у міжнародних освітніх та наукових програмах;

проведення спільних наукових досліджень;

участь у міжнародних конференціях, симпозіумах, візитах та інших заходах;

участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного обміну досвідом навчання ад'юнктів, наукових працівників;

відрядження за кордон наукових працівників для наукової роботи відповідно до міжнародних договорів України, а також договорів між такими вищими навчальними закладами та іноземними партнерами;

підготовка, перепідготовка, стажування наукових працівників, ад'юнктів Збройних Сил України в інших державах;

проведення спільних наукових досліджень та науково-методичних конференцій, семінарів та інших заходів;

проведення міжнародних тижнів (днів інформування) за участю наукових працівників науково-дослідних установ інших держав;

інші напрями і форми, що не заборонені законом.

11. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Положення вводиться в дію з моменту затвердження наказом по Інституту.

Зміни та доповнення розглядаються на засіданні наукової ради Інституту, затверджуються наказом по Інституту.

Випадки, не передбачені цим Положенням, особливі ситуації та обставини розглядає та вирішує директор Інституту або призначений ним відповідний заступник на підставі обґрунтованого рапорту заступника начальника Інституту з наукової роботи.

Рішення директора Інституту є остаточним.

Заступник начальника Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України з наукової роботи
полковник

Анатолій ЗВАРИЧ

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ

Закони України:

“Про освіту” від 05.09.2017 № 2145-УШ;

“Про вищу освіту” від 01.07.2014 № 1556-УІІ;

“Про наукову і науково-технічну діяльність” від 26.11.2015 № 848-VІІІ;

“Про військовий обов’язок і військову службу” від 25.03.1992 № 2232-

XІІ.

Укази Президента України:

“Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України” від 10.12.2008 № 1153/2008.

Постанови Кабінету Міністрів України:

“Про затвердження Національної рамки кваліфікацій” від 23.11.2011 №1341;

“Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності”, від 30.12.2015 № 1187;

“Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)” від 23.03.2016 № 261;

“Про затвердження Положення про атестацію наукових працівників” від 13.08.1999 № 1475 (в редакції постанови КМУ від 03.04.2019 № 285);

“Про затвердження нормативів чисельності студентів (курсантів), аспірантів (ад’юнктів), докторантів, здобувачів наукового ступеня кандидата наук, слухачів, інтернів, клінічних ординаторів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III і IV рівнів акредитації та вищих навчальних закладах післядипломної освіти державної форми власності” від 17.08.2002 № 1134.

Накази та листи Міністерства освіти і науки України:

“Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти” від 11.07.2019 № 977;

“Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам“ від 14.01.2016 № 13;

“Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах”, лист від 15.08.2018 № 11-8681.

Наказ Служби безпеки України:

Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю (ЗВДТ-2020) від 23.12.2020 № 383.

Накази та керівні документи Міністерства оборони України:

“Про затвердження Положення про організацію наукової і науково - технічної діяльності в системі Міністерства оборони України”, від 27.07.2016 № 385

“Про затвердження Інструкції з заміщення на конкурсній основі

вакантних наукових посад у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та наукових установах Міністерства оборони України та Збройних Сил України”, від 26.06.2018 № 292;

“Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих військових навчальних закладах (науково-дослідних установах) Міністерства оборони України”, від 24.02.2017 № 115;

“Про затвердження Положення про вищі військові навчальні заклади”, від 27.05.2015 № 240;

“Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти”, від 09.01.2020 № 4;

“Методичні рекомендації з розроблення нормативних документів підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України”, що затверджені Першим заступником Міністра оборони України від 16.04.2016;

“Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів”, від 09.09.2015 № 472;

“Про затвердження Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, що належать до сфери управління Міністерства оборони України”, затвердженої наказом Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 19.10.2016 № 542/1255;

“Про проведення атестації науково-педагогічних працівників ВВНЗ та ВНП ЗВО, що належать до сфери управління Міністерства оборони України”, від 11.02.2016 № 71/109;

“Про затвердження Порядку забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та оцінювання її стану” від 07.06.2018 № 262;

“Про затвердження Типових нормативів для розроблення штатів (штатних розкладів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та військових ліцеїв”, від 23.08.2018 № 82;

“Про організацію та проведення підвищення кваліфікації військовослужбовців, працівників ЗС України та державних службовців МО України та ЗС України”, від 04.04.2017 № 202;

“Про затвердження Концепції підготовки Збройних Сил України“, від 22.02.2016 №95.

Накази Головнокомандувача Збройних Сил України:

“Про затвердження Положення про Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України”, від 26.08.2020 № 124;

Накази та керівні документи Генерального штабу ЗС України:

“Про затвердження Переліку спеціалізацій, за якими визначаються потреби на підготовку військових фахівців з вищою освітою, Додаткового переліку спеціалізацій, за якими визначаються потреби на підготовку військових фахівців з вищою освітою у 2016 році та Переліку військово - облікових спеціальностей осіб офіцерського складу, що відповідають спеціальностям та спеціалізаціям підготовки військових фахівців“, від 12.04.2016 № 122 зі змінами;

“Про затвердження Основних напрямків впровадження навчального програмного забезпечення в підготовку Збройних Сил України” від 18.10.2018 № 342;

“Про затвердження Порядку оформлення оперативних (бойових) документів” від 25.04.2018 № 170;

“Про затвердження Концепції розвитку навчальної матеріально- технічної бази Збройних Сил України” від 05.05.2017 № 161;

“Про затвердження Переліку відомостей Збройних Сил України, що становлять службову інформацію” (ПСІ-2017) від 22.11.2017 № 408;

“Методичні рекомендації щодо організації наукової і науково- технічної діяльності у Збройних Силах України”, від 03.07.2020

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

Академічна година - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить, як правило, 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин;

автономія вищого навчального закладу - самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом;

академічна відпустка — перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання навчального плану (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами, навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) тощо);

академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених Законом України “Про освіту”, Законом “Про вищу освіту” та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

академічна заборгованість - перелік навчальних дисциплін, практик, інших видів навчальної діяльності, за які здобувачу вищої освіти не були призначені кредити у зв'язку з невиконанням ним без поважних причин індивідуального навчального плану та графіку освітнього процесу, зокрема, через неявку здобувача вищої освіти на підсумковий семестровий контроль чи одержання ним при підсумковому семестровому контролі оцінок “не зараховано” або “незадовільно”;

академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

академічна різниця - навчальні модулі (навчальні дисципліни, практики), передбачені чинним навчальним планом спеціальності (напряму, спеціалізації), які на момент переведення (поновлення) здобувача вищої освіти ним не вивчалися.

академічна свобода - самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

акредитація освітньої програми - оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми, які застосовуються закладом вищої освіти для підготовки відомостей про самооцінювання, а також Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами під час проведення акредитації.

атестація - це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти;

вища освіта - сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

види освіти:

формальна освіта - це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою;

неформальна освіта - це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій;

інформальна освіта (самоосвіта) - це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством;

заклад вищої освіти (ЗВО) - окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей;

викладацька діяльність - діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка провадиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, самозайнятою

особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору;

педагогічна діяльність - інтелектуальна, творча діяльність педагогічного працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей;

вищий військовий навчальний заклад (ВВНЗ) (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання) - заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;

галузь знань - основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

гарант освітньо-наукової програми - науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка несе відповідальність за її якість, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років. Цей працівник/працівниця може виступати гарантом лише однієї освітньо-наукової програми.

графік-календар освітнього процесу - це документ, який визначає календарні терміни теоретичної та практичної підготовки, підсумкового контролю (екзаменаційних сесій), практики, підготовки дипломних робіт (проектів), атестації, канікул;

голістичний підхід (holistic approach) - цілісний підхід до розгляду певних питань. Так, у процесі акредитації освітніх програм важливо враховувати повну картину організації освітнього процесу. Окремі недоліки, прорахунки, брак ресурсів іноді можуть збалансовуватися правильно вибраною стратегією і пов'язаними з нею перспективами розвитку. З іншого боку, очевидно сильні сторони освітньої програми, що впливають тільки з виконання деяких критеріїв оцінювання якості освітніх програм, не можуть бути виправданням для ігнорування інших критеріїв;

група забезпечення спеціальності - група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти,

післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами;

дуальне навчання - система організації освітнього процесу, в якій суттєва частина процесу здійснюється на робочих місцях з оплатою праці особи, яка навчається;

електронний підручник (посібник) - електронне навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію;

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

засновник вищого навчального закладу - орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано вищий навчальний заклад. Права засновника, передбачені цим Законом, набуваються також на підставах, передбачених цивільним законодавством;

здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

змістовий модуль - це система навчальних елементів, поєднаних за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові; змістовий модуль утворюється шляхом структурної декомпозиції навчального матеріалу модуля на навчальні елементи; змістовий модуль є основою для розроблення фонду кваліфікаційних завдань модульного контролю;

змінний склад - особи, які навчаються у ВВНЗ. За своїм службовим статусом вони поділяються на:

докторантів - особи офіцерського складу, які навчаються для здобуття ступеня доктора наук;

ад'юнктів - особи офіцерського складу, які навчаються в ад'юнктурі для здобуття ступеня доктора філософії.

індивідуальний навчальний план ад'юнкта складається на підставі робочого навчального плану і включає всі обов'язкові навчальні дисципліни та навчальні дисципліни, вибрані курсантом (слухачем, студентом) з обов'язковим урахуванням особливостей підготовки військового фахівця, а також індивідуальні завдання;

індивідуальна освітня траєкторія - персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на

виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової діяльності;

інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників;

інклюзивне освітнє середовище - сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей;

інтегрована оцінка - результат оцінювання конкретизованих завдань різних рівнів з урахуванням коефіцієнта пріоритетності (запланованого рівня сформованості компетентностей);

інформаційне забезпечення навчальної дисципліни - засоби навчання, у яких системно викладено основи знань з певної дисципліни на рівні сучасних досягнень науки і культури, опора для самоосвіти і самонавчання (підручники; навчальні посібники, навчально-наочні посібники, навчально-методичні посібники; хрестоматії; словники; енциклопедії; довідники тощо);

кваліфікаційний рівень - структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня;

кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

освітня кваліфікація - кваліфікація, що присуджується вищими навчальними закладами на основі стандартів вищої освіти;

професійна кваліфікація - кваліфікація, які присуджується на основі професійних стандартів, що діють у сфері праці, і відображають здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду професійної діяльності. Професійні кваліфікації надаються роботодавцями або спільно з ними, або за встановленими за їх участю правилами;

кваліфікація відповідно до спеціальності - кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту чи науковий ступінь із відповідної спеціальності або підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 30 Ліцензійних умов;

компетентність - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

ліцензований обсяг у сфері вищої або післядипломної освіти для осіб з

вищою освітою - визначена ліцензією максимальна кількість осіб, яким заклад освіти може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за відповідною спеціальністю певного рівня вищої освіти або за відповідною спеціальністю (програмою, галуззю знань) у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою;

мінор (minor) - це мінімальний набір курсів, що дозволяє здобувачеві вищої освіти одержати загальну уяву з іншої галузі або спеціальності. Певний типог пропонується в рамках широкого переліку вибіркових дисциплін, згідно з відповідною політикою ЗВО. Наприклад, здобувач вищої освіти з будь-якої природничої спеціальності може обрати собі типог з політології, права або перекладу - чи навпаки;

інтегральна компетентність - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

загальні компетентності - універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

професійні компетентності - компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю. Професійні компетенції набуваються під час засвоєння загально-професійних навчальних дисциплін, необхідних для базової підготовки зі спеціальності;

військово-спеціальні компетентності - компетентності, що набуваються під час засвоєння навчальних дисциплін спеціалізації;

військово-професійні компетентності - компетентності, що набуваються під час засвоєння навчальних дисциплін військово-професійного спрямування та визначають професійну кваліфікацію - офіцера тактичного рівня;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС;

ліцензування - процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

модуль - це поіменована, цілісна, структурована та певним чином документована змістовна частина освітньої програми та освітньо-професійної програми підготовки фахівця, яка повинна бути засвоєна шляхом реалізації різних форм освітнього процесу (аудиторні заняття, практика, курсова(ий) робота (проект), дипломна(ий) робота (проект), самостійна робота, контрольні заходи) і забезпечує набуття ним відповідних компетенцій;

модульний контроль - оцінювання ступеню досягнення здобувачем вищої освіти запланованого рівня сформованості компетентностей за видами

навчальних занять;

навчальна дисципліна - сукупність модулів, що підлягає підсумковому контролю;

навчальний план підготовки військових фахівців ВВНЗ (ВНП ЗВО) визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення навчальних дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю;

національна рамка кваліфікацій - це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів (постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341);

об'єкт діяльності - процеси, явища, технології або (та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця (суб'єкта діяльності);

освітня діяльність - діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

освітня діяльність у сфері вищої освіти - діяльність закладів вищої освіти і наукових установ, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти за відповідними спеціальностями на певних рівнях вищої освіти (початковому рівні (короткий цикл) вищої освіти, першому (бакалаврському) рівні, другому (магістерському) рівні, третьому (освітньо -науковому/освітньо- творчому) рівні); закладів вищої освіти іноземних держав або їх структурних підрозділів (філій), що утворюються і функціонують на території України, незалежно від виду такої діяльності;

освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

основні види навчальних занять у ЗВО: лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація. Для ВВНЗ додатково: групове заняття, групова вправа, тактичне (тактико-спеціальне) заняття та навчання, командно-штабне навчання та воєнна (воєнно- спеціальна) гра;

особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту;

підсумковий контроль - комплексне оцінювання запланованого рівня сформованості дисциплінарних компетентностей;

поточний контроль - оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення аудиторного навчального заняття (опитування студентів на лекціях, перевірка та прийом звітів з виконання лабораторних робіт, тестування тощо);

проектна група - визначена наказом керівника закладу освіти група

педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами;

програма навчальної дисципліни - нормативний документ, що визначає зміст навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми, розробляється кафедрою, яка закріплена наказом ректора для викладання дисципліни;

професійний стандарт - затверджені в установленому порядку вимоги до кваліфікації працівників, їх компетентності, що визначаються роботодавцями і є основою для формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти співвідносяться з рівнями Національної та галузевих рамок кваліфікацій і групуються за галузевими ознаками;

результати навчання (Закон України “Про вищу освіту”) - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

результати навчання (Національна рамка кваліфікацій) - компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання;

регульована професія - професія (вид професійної діяльності), допуск до якого та/або діяльність у межах якої певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними правилами, які встановлені або визнані законодавством (авіація, морський транспорт, медицина, безпека, оборона тощо);

робочий навчальний план складається для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік окремо на кожний курс навчання за відповідною спеціальністю (спеціалізацією) та містить графік - календар навчального процесу, назви навчальних дисциплін, розподіл за семестрами навчального часу за всіма формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, індивідуальні завдання, форми контролю, види практик та форми атестації;

робоча програма навчальної дисципліни - нормативний документ, що розроблений на основі програми дисципліни відповідно до річного навчального плану (містить розподіл загального часу на засвоєння окремих навчальних елементів і модулів за видами навчальних занять та формами навчання);

самостійна робота - діяльність студента з вивчення навчальних елементів та змістових модулів, опанування запланованих компетентностей, виконання індивідуальних завдань, підготовки до контрольних заходів;

силабус - це документ, який створюється для здобувача освітньої програми і в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і здобувача під час опанування певного освітнього компонента (навчальної дисципліни, практики, курсової роботи, атестації та ін.). В ньому представляються процедури навчання і оцінювання, політика навчального курсу (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст курсу, а також

календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною. Здобувач має зрозуміти, чого зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від “здобування знань” і “одержання практичних навичок” до компетентностей, що їх може засвоїти здобувач, вивчаючи цей курс. Силабус, як правило, включає в себе мету та анотацію курсу, компетентності та результати навчання, перелік тем, політику курсу та систему оцінювання, інформаційне забезпечення та інше за рішенням кафедри;

Soft skills (т. зв. “м’які навички”, “соціальні навички” чи “навички успішності”) - дозволяють випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці. До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність і т. ін. Іноді до соціальних навичок також зараховують знання іноземних мов, в першу чергу англійської мови. ЗВО повинен мати власну політику стосовно розвитку soft skills у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів. Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал ЗВО. Іноді вживається синонімічний термін transferable skills (навички, що їх можна переносити). Мова йде про навички, що вважаються цінними на будь-якому робочому місці, незалежно від професійної сфери;

спеціалізація - складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти. Будь-яка спеціалізація є освітньою програмою, але не будь-яка освітня програма може виступати спеціалізацією;

спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

спеціалізована освіта - це освіта мистецького, спортивного, військового чи наукового спрямування, яка може здобуватися в рамках формальної, неформальної, інформальної освіти, спрямована на здобуття компетентностей у відповідній сфері професійної діяльності під час навчання у безперервному інтегрованому освітньому процесі на кількох або всіх рівнях освіти та потребує раннього виявлення і розвитку індивідуальних здібностей;

сталий фонд (ендаумент) вищого навчального закладу - сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються вищим навчальним закладом з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою;

стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності;

стандарт освітньої діяльності - це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного

забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу й наукової установи;

стейкхолдери (stakeholder, зацікавлені сторони, групи впливу) - люди чи організації, які можуть впливати на діяльність або прийняття рішень, бути підданими їх впливу чи сприймати себе такими (ДСТУ КО 9000:2015);

студентоцентрикований підхід (student-centered approach) - розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Протилежністю цього підходу є парадигма здобувача як об'єкта навчання, не спроможного на повноцінну агентність, а відтак такого, що потребує виховання і догляду. У цій парадигмі заклад вищої освіти самостійно вирішує, що і як мають вчити студенти. Студентоцентрикований підхід передбачає взаємоповагу між здобувачем і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь здобувачів у системі внутрішнього забезпечення якості ЗВО та процесах акредитації освітніх програм, наявність процедур реагування на скарги здобувачів та ін. Посилюється роль викладача, він не лише читає лекції, а й організовує інтерактивне спілкування, сприяє особистісному розвитку здобувачем, формує атмосферу взаєморозуміння і довіри; ступені вищої освіти:

доктор філософії - це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС. Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність або за освітньо-науковою програмою, окремі елементи якої забезпечуються іншими науковими установами та/або закладами вищої освіти;

доктор наук - це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове

значення та опубліковані в наукових виданнях. Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

форма навчання - це спосіб здійснення освітньої діяльності за ознакою періодичності та часу проведення навчальних занять: очна (денна, вечірня), заочна (дистанційна);

форми організації освітнього процесу - навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи;

якість вищої освіти - відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

якість освітньої діяльності - рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ДОКУМЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ, ОБЛІКУ І ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ІНСТИТУТІ

1. Положення про Інститут.
2. Положення про структурні підрозділи інституту.
3. Ліцензії на провадження освітньої діяльності за певною спеціальністю та певним рівнем вищої освіти.
4. Сертифікати про акредитацію освітніх програм за всіма спеціальностями.
5. Стандарти вищої освіти (освітньо-наукові програми) підготовки докторів філософії, професійні частини освітньо-наукової програми для підготовки докторів філософії за кожною спеціальністю.
6. Положення про організацію освітнього процесу в Інституті.
7. Навчальні плани за спеціальностями.
8. Сілабуси навчальних дисциплін за спеціальностями.
9. Зведені дані про результати складання екзаменів та заліків за навчальний рік.
10. План наукової і науково-технічної діяльності Інституту на рік.
11. План-календар основних заходів Інституту на місяць.
12. Плани розвитку та вдосконалення матеріально-технічної бази Інституту (плани закупівлі).
13. План роботи наукової ради Інституту на рік.
14. Протоколи засідань наукової ради Інституту.
15. Журнал реєстрації видачі академічних довідок, дипломів докторів філософії
16. Звіт про роботу Інституту за рік.
17. Наказ директора Інституту про організацію діяльності на навчальний рік.
18. Журнали обліку навчальних занять ад'юнктів.
19. Матеріали підвищення кваліфікації наукових працівників.